

Catalunya completa els catàlegs del paisatge amb l'aprovació del de les Comarques Centrals

written by Redacció Unilateral | 31 de juliol de 2016

La Generalitat de Catalunya va aprovar aquest divendres el *Catàleg del paisatge de les Comarques Centrals*, el darrer que quedava pendent dels set que el Govern va encarregar a l'Observatori del Paisatge de Catalunya, un per cada demarcació territorial. Tots ells estan disponibles per consultar i descarregar al [web](#) de l'Observatori.

Els catàlegs del paisatge, previstos a la Llei 8/2005 de protecció, gestió i ordenació del paisatge, són els documents tècnics que determinen la tipologia dels paisatges de cada zona, els seus valors i estat de conservació, els objectius de qualitat que han de complir i les propostes per assolir-los. Així, aquests documents serveixen de suport a la planificació territorial i urbanística, alhora que poden constituir la base per a campanyes de sensibilització ciutadana i d'educació escolar o ser útils en la definició d'estratègies sectorials.

El Catàleg del paisatge de les Comarques Centrals abasta les comarques de l'Anoia, el Bages, el Berguedà, Osona, el Moianès i el Solsonès. Igual que la resta d'àmbits territorials, les Comarques Centrals es caracteritzen per la presència d'importants escenaris amb valor natural, estètic, històric i productiu.

10 trets que defineixen el caràcter

Destaca sobretot per uns escenaris estructurats pels rius Llobregat i Ter i presidits per nombroses colònies industrials

i fàbriques de riu. En concret, hi ha 10 trets que defineixen, principalment, el caràcter paisatgístic d'aquest àmbit funcional territorial:

1. El conjunt d'altiplans separats per conques: els tres Replans del Berguedà, del Solsonès i del Lluçanès, Costers de la Segarra i Moianès.
2. El mosaic agroforestal: boscos d'alzines i roures alternant amb camps de cereals.
3. Els masos i construccions rurals: presents als replans i a la Plana de Vic, així com les cabanes de vinya i les tines (Sant Llorenç del Munt, Moianès).
4. Les construccions defensives, castells i torres: al Pla de Bages, a les Valls de l'Anoia o a la Plana de Vic, entre d'altres.
5. Els patrons d'assentament i nuclis de població singular: nuclis de creixement lineal (Hostalets de Balenyà), de muntanya pirinenca (Castellar de n'Hug), de colònies industrials (L'Ametlla de Merola, Cal Rosal) o en l'entorn agroforestal (els Prats de Rei, Folgueroles).
6. Els fons escènics configurats per les muntanyes emblemàtiques: Pedraforca, Sant Llorenç o Montserrat, entre d'altres.
7. El patrimoni industrial i miner: capçaleres del Llobregat, Replans del Berguedà, Conca Salina, Plana de Vic.
8. Els espais naturals emblemàtics: el Montseny, Montserrat, el Cadí-Moixeró, el Port del Comte.
9. La xarxa fluvial: té com a eixos vertebradors el Ter, el Llobregat, el Cardener i l'Anoia.
10. Les infraestructures: l'A-2, l'Eix Transversal (C-25) o l'Eix del Llobregat (C-16).

Els usos del sòl predominants a les Comarques Centrals són el forestal (70,73%) i l'agrícola (26,37%), mentre que l'espai construït només ocupa un 3,02% del total. Les dinàmiques territorials mostren una tendència a l'estabilitat i a

l'equilibri entre els diferents usos del sòl, tot i que les poblacions més properes a l'àrea metropolitana de Barcelona mostren un fort creixement que, en part, es destina a primera residència.

Pel que fa a les poblacions més grans de les Comarques Centrals (Manresa, Igualada i Vic), s'observa un fort desenvolupament de les àrees perifèriques, a l'entrada dels nuclis, on s'implanten zones industrials i comercials. Aquestes ciutats també mostren una certa tendència a la conurbació.

Colònies en transformació

D'altra banda, les colònies industrials del Ter i del Llobregat estan transformant els seus usos. El Parc Fluvial del Llobregat ha ajudat a promocionar turísticament aquests espais, que comencen a considerar-se indrets per a segones residències. Les mines que ja no s'exploten, com les de Fígols, també estan adquirint nous usos lúdics i culturals. Finalment, molts habitatges tradicionals s'estan rehabilitant, tant per destinar-les a usos residencials com terciaris.

El Catàleg divideix l'àrea de les Comarques Centrals en 27 unitats de paisatge, definides segons el creuament de dades sobre la morfologia del territori (relleu, hidrologia, pendents) amb d'altres de caràcter social o cultural (usos del sòl, elements identitaris) i els resultats de la consulta ciutadana. D'aquestes n'hi ha 17 que cavalquen amb altres àmbits territorials. És el cas, per exemple, del Montseny, repartit entre les Comarques Centrals, les Comarques Gironines i la Regió Metropolitana. Amb el conjunt dels set catàlegs de paisatge de Catalunya, s'han identificat un total de 135 paisatges.

Cada unitat és cartografiada i acompanyada d'una fitxa que detalla, per a aquella àrea, tots els factors analitzats per a la totalitat de les Comarques Centrals i proposa objectius de

qualitat específics.

El Catàleg dedica un capítol a alguns paisatges de les Comarques Centrals que mereixen una atenció especial, ja sigui per la seva singularitat o per necessitar mesures de preservació específiques.

- El paisatge dels prats que es van cobrint de bosc. Un procés conseqüència de l'abandonament de la ramaderia extensiva.
- El paisatge dels meandres del Ter. Uneix àrees naturals amb sectors de força densitat de patrimoni industrial, amb colònies i fàbriques de riu.
- El paisatge de l'Eix Transversal (C-25). A les Comarques Centrals connecta la part més humida, a l'est, amb la més eixuta, a l'oest, i permet conèixer els contrastos paisatgístics en poc temps.

Objectius i propostes

El Catàleg defineix un total de 12 objectius de qualitat paisatgística per a l'àmbit de les Comarques Centrals:

1. Uns assentaments urbans que creixin de manera ordenada i respectuosa amb la seva singularitat, amb unes entrades als nuclis projectades en relació amb el paisatge.
2. Unes infraestructures lineals integrades en el paisatge.
3. Unes àrees especialitzades que tinguin en compte els elements estructuradors del paisatge.
4. Uns paisatges miners d'extracció de sal i de carbó que facin compatible l'activitat industrial amb d'altres cíviques.
5. Un paisatge de colònies industrials, agrícoles i fàbriques de riu que pugui destinar-se a usos de lleure i turisme sense perdre els seus valors productius i històrics.
6. Uns paisatges fluvials que conservin la funció dels rius com a connectors naturals i espais d'oci.

7. Un sistema d'urbanitzacions ordenat i integrat en l'entorn.
8. Uns elements del patrimoni arquitectònic que siguin fites de referència i punts de descoberta del territori.
9. Uns espais amb valor natural ben conservats.
10. Un paisatge agroforestal que garantexi la integració de les noves construccions.
11. Un sistema d'itineraris i miradors que ofereixin les vistes panoràmiques més atractives.
12. Unes fites i fons escènics preservats, que es mantinguin com a referents visuals i identitaris de qualitat.